

Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

ATLASHULP

Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Inhoudsopgave:

Definities-----	1
Meldcode -----	2
1. Wettelijk meldrecht -----	2
2. Meldcode in relatie tot het beroepsgeheim -----	2
3. Informatie Stappenplan -----	2
4. Stappenplan -----	2
a. Stap 1: -----	2
b. Stap 2 -----	3
c. Stap 3 -----	4
d. Stap 4 -----	4
e. Stap 5 -----	5
5. Verdeling van verantwoordelijkheden -----	5
6. Vrijwilligers en de meldcode -----	6

Bijlage 1 Stappenkaart

Bijlage 2 Informatiepamflet vrijwilliger

Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Het bevoegd gezag van de Atlashulp, overwegende

dat Atlashulp verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan haar cliënten en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan cliënten die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;

dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij cliënten in alle gevallen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;

dat Atlashulp een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen Atlashulp werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;

dat Atlashulp in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;

dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring. Waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele, psychische of economische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer.

Daaronder worden ook begrepen ouderenmishandeling, geweld tegen ouders, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: familieleden, huisgenoten, de echtgenoot of voormalig echtgenoot, of (ex-) partner, mantelzorgers;

dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder is ook begrepen eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten;

dat onder *beroepskracht* in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor Atlashulp en/of haar leden werkzaam is en die in dit verband aan cliënten van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;

dat onder *cliënt* in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende de Wet bescherming persoonsgegevens; de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015, de Wet langdurige Zorg (WLZ) en het privacyreglement van Atlashulp.

Stelt de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast

1. **Wettelijk Meldrecht:**

vast.

Iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft het wettelijk recht om, zo nodig zonder toestemming van (de ouders van) hun cliënt, vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld, bij Veilig Thuis te melden. Dit wettelijk meldrecht is opgenomen in artikel 5.2.6 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015. Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de beroepskracht om, zonder toestemming van de cliënt, op verzoek van Veilig Thuis informatie over betrokkene te verstrekken.

2. **Meldcode in relatie tot het beroepsgeheim:**

Het wettelijk meldrecht voor huiselijk geweld en kindermishandeling biedt alle beroepskrachten met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld te melden, ook als zij geen toestemming hebben van hun cliënt.

3. **Informatie Stappenplan**

Het wettelijk meldrecht maakt een inbreuk mogelijk op het beroepsgeheim van bijvoorbeeld artsen, psychiaters, verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, psychologen, pedagogen, verloskundigen en werkers in de jeugdzorg of in de reclassering. Buiten het wettelijk beroepsgeheim hebben ook ander zorgverleners op elk niveau de plicht zeer zorgvuldig met de privacy van de zorgvrager om te gaan en kan bij bepaalde signalen die worden opgevangen een conflictsituatie ontstaan.

Hiervoor is een stappenplan gemaakt dat als leidraad voor de zorgverlener kan dienen om zorgvuldig met de geheimhoudings- of zwijgplicht om te gaan.

4. **Stappenplan:**

Heeft de beroepskracht die werkzaam is binnen Atlashulp en/of bij een van de leden enige vermoedens of signalen die duiden op kindermishandeling of huiselijk geweld, dan is zorgvuldig handelen gewenst. Hierna volgen 5 stappen die helpen bij het zorgvuldig hiermee omgaan.

a. **Stap 1:**

In kaart brengen van de signalen:

- i. Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en leg deze vast.
- ii. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.
- iii. Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van een signaleringsinstrument als uw organisatie daarover beschikt.
- iv. Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontcracht.
- v. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- vi. Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht

Kindcheck

Vraag uw cliënt of er minderjarige kinderen aan zijn zorg zijn toevertrouwd, in alle gevallen waarin zijn medische conditie of andere omstandigheden een risico vormen op een bedreiging in de ontwikkeling of de veiligheid van deze kinderen. Indien er kinderen zijn die van de cliënt afhankelijk zijn, leg dan in uw dossier vast:

- vii. het aantal en de leeftijd van de kinderen;
- viii. of de cliënt de zorg voor de kinderen deelt met een (ex-) partner of met een andere volwassene.

Oudersignalen

Hebt u zelf geen contact met de kinderen van uw cliënt, legt dan uw eventuele 'oudersignalen' vast als de lichamelijke of geestelijke conditie of andere omstandigheden, een bedreiging kunnen vormen voor de veiligheid of de ontwikkeling van de kinderen die van de cliënt afhankelijk zijn.

De stappen van de meldcode zijn ook van toepassing op deze 'oudersignalen'.

Signalen van geweld door een beroepskracht in een zorg-of onderwijsrelatie

Gaan de signalen over mogelijk geweld gepleegd door een beroepskracht ten opzichte van een cliënt of een leerling, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de interne richtlijnen. **In dat geval is dit stappenplan *niet* van toepassing.**

Signalen van geweld tussen cliënten of tussen leerlingen

Signalen over mogelijk geweld gepleegd tussen cliënten, zoals bijvoorbeeld geweld tussen bewoners van een instelling, tussen bewoners van een gezinshuis, of tussen leerlingen op school, **vallen niet onder het stappenplan** van de meldcode. Uw signalen meldt u bij de leidinggevende of de directie. De directie draagt zorg voor melding aan de Inspectie of de andere toezichthouder.

Op deze regel geldt één uitzondering: de signalen van mogelijk geweld **vallen wel onder de meldcode** als het geweld zich afspeelt tussen partners die beiden cliënt zijn van de instelling, bijvoorbeeld als zij als echtgenoten of partners samenwonen in een gezinshuis of in een andere instelling.

b. Stap 2:

Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding.

Bespreek de signalen met een deskundige collega. Vraag zo nodig ook advies aan Veilig Thuis of aan een deskundige op het gebied van letselduiding, als er behoefte is aan meer duidelijkheid over (aard en oorzaak) van letsel.

Advies bij specifieke vormen van geweld over mogelijke risico's van vervolgstappen Bij specifieke vormen van geweld zoals eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, seksueel misbruik en vrouwelijke genitale verminking, of ouderenmishandeling, **vraag dan altijd advies aan Veilig Thuis** over uw vervolgstappen. Dit advies is ook van belang om mogelijke veiligheidsrisico's van eventuele vervolgstappen zorgvuldig te kunnen afwegen. Leg de uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies vast in het cliënt-dossier.

c. **Stap 3:**
Gesprek met cliënt

Besprek de signalen met de cliënt. Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de cliënt, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis.

- i. leg de cliënt het doel uit van het gesprek;
- ii. beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
- iii. nodig de cliënt uit om een reactie hierop te geven;
- iv. kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van vrouwelijke genitale verminking kunt u daarbij de 'Verklaring tegen meisjesbesnijdenis' gebruiken. Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt, is alleen mogelijk als:
  1. er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
  2. als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt door dit gesprek het contact met u zal verbreken en dat de cliënt daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

d. **Stap 4:**
Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en vraag in geval van twijfel altijd (opnieuw) advies aan Veilig Thuis.

- i. Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de cliënt het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.
- ii. Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling gebruik van een risicotaxatie-instrument als een dergelijk instrument binnen uw organisatie of praktijk beschikbaar is.
- iii. Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis. De medewerkers van Veilig Thuis bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

e. **Stap 5:**

Beslissen: zelf hulp organiseren of melden.

i. **Hulp organiseren en effecten volgen**

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u uw cliënt en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen, leg dit voor aan de directeur/bestuurder van de organisatie waar u werkzaam bent en handel in overleg met deze als volgt:

1. *organiseer* dan de noodzakelijke hulp;
2. *volg* de effecten van deze hulp;
3. *doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

ii. **Melden en bespreken met de cliënt**

Kunt u uw cliënt niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen of twijfelt u eraan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden:

1. meld uw vermoeden bij Veilig Thuis;
2. sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
3. overleg bij uw melding met Veilig Thuis wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw cliënt en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen. Bespreek uw melding vooraf met uw cliënt (vanaf 12 jaar) en of met de ouder (als de cliënt nog geen 16 jaar oud is);
4. leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
5. vraag de cliënt uitdrukkelijk om een reactie;
6. in geval van bezwaren van de cliënt, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
7. is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw cliënt of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
8. doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de cliënt of zijn gezinslid de doorslag moet geven.
9. Van contacten met de cliënt over de melding kunt u afzien:
  - a. als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
  - b. als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met u zal verbreken.

5. **Verdeling van de verantwoordelijkheden.**

a. **Stap 1:**

Alle personen die een vorm van ondersteuning bieden aan cliënten binnen Atlashulp en/of een lid van Atlashulp kunnen stap 1 van de meldcode zetten.

b. **Stap 2 t/m 5:**

De directeur van Atlashulp is naast stap 1 ook verantwoordelijk voor het zetten van de stappen 2 t/m 4. Deze neemt een besluit betreffende het al dan niet melden van Kindermishandeling en/of Huiselijk geweld.

c. **Veilig Thuis:**

Schakel altijd Veilig Thuis in voor advies en ondersteuning bij signalen van of vermoeden van Kindermishandeling en/of Huiselijk geweld.

6. **Vrijwilligers en de meldcode**

Vrijwilligers die worden ingezet bij de zorgverlening kunnen signalen opvangen of het vermoeden hebben van betreffende Kindermishandeling en/of Huiselijk geweld.

Is dat het geval moeten zij de mogelijkheid hebben dit bij de directeur van de organisatie waar deze actief is de signalen melden. Deze neemt dan de signalen over en gaat volgens het stappenplan handelen.

Bijlage 1

De vijf verplichte stappen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling:

1. In kaart brengen van signalen
2. Overleg met collega en raadpleeg eventueel Veilig Thuis
3. Gesprek met cliënt
4. Wegen van het geweld of de kindermishandeling, bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen
5. Beslissen: hulp organiseren of melden

**Kijk voor de toolkit en meer informatie op
www.meldcode.nl**

**Veilig Thuis, advies- en meldpunt huiselijk geweld en
kindermishandeling:**

t 0800 2000

Bijlage 2

Vrijwilliger en de Meldcode Kindermishandeling en/of Huiselijk geweld

Als u als vrijwilliger signalen oppakt of het vermoeden heeft dat er een situatie van huiselijk geweld en/of kindermishandeling is, heeft u de mogelijkheid dit te melden. Alle meldingen worden door uw leidinggevende vertrouwelijk behandeld.

De leidinggevende zal de geijkte stappen t.a.v. de meldcode huiselijk geweld nemen.

Twijfelt u, neem dan ook contact op met uw leidinggevende. Deze kan u helpen in de beoordeling van de signalen en/of vermoedens.

De verantwoordelijke voor de meldcode is:

Naam: _____

Tel: _____

e-mail: _____